

C/2024/6820

29.11.2024

ZALECENIE RADY

z dnia 21 października 2024 r.

**w sprawie polityki gospodarczej, polityki budżetowej, polityki zatrudnienia i polityki strukturalnej
Cypru**

(C/2024/6820)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania ⁽²⁾, w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ⁽³⁾, którym ustanowiono Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (zwany dalej „Instrumentem”), weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez Unię. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej Instrument przyczynia się do osiągnięcia odbudowy gospodarczej i społecznej oraz do wdrażania zrównoważonych reform i inwestycji, w szczególności reform i inwestycji, których celem jest promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz Unii i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.
- (2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 ⁽⁴⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie REPowerEU”), które zostało przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r., ma na celu stopniowe redukcje zależności Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. Pomogłoby to w osiągnięciu bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Cypr dodał do swojego krajowego planu odbudowy

⁽¹⁾ Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

⁽²⁾ Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj>).

i zwiększania odporności nowy rozdział REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU.

- (3) W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała komunikat zatytułowany „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.”, aby wnieść wkład w podejmowanie decyzji politycznych i stworzyć warunki ramowe dla zwiększenia wzrostu. W komunikacie tym określono ramy konkurencyjności oparte na dziewięciu wzajemnie potęgujących się czynnikach. Wśród tych czynników na pierwszy plan wysuwają się: dostęp do kapitału prywatnego, badania naukowe i innowacje, edukacja i umiejętności oraz funkcjonujący jednolity rynek jako najważniejsze obszary polityki, których powinny dotyczyć reformy i inwestycje mające sprostać obecnym wyzwaniom związanym z produktywnością, a także wzmocnić długoterminową konkurencyjność Unii i jej państw członkowskich. W dniu 14 lutego 2024 r. Komisja wydała komunikat zatytułowany „Roczne sprawozdanie dotyczące jednolitego rynku i konkurencyjności za 2024 r.”. W komunikacie tym wyszczególniono mocne i słabe strony europejskiego jednolitego rynku pod względem konkurencyjności i prześledzono rozwój sytuacji w skali roku pod kątem wskazanych dziewięciu czynników konkurencyjności.
- (4) W dniu 21 listopada 2023 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego (2024), rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2024 r. W dniu 22 marca 2024 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego (2024) skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 21 listopada 2023 r., działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania (2024), w którym wskazano Cypr jako jedno z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia i w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również opinię w sprawie projektu planu budżetowego Cypru na 2024 r. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu (2024), w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro⁽⁵⁾ (zwane dalej „zaleceniem dla strefy euro (2024)”) w dniu 12 kwietnia 2024 r. oraz wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu w dniu 11 marca 2024 r.
- (5) W dniu 30 kwietnia 2024 r. weszły w życie nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego. Ramy te obejmują nowe rozporządzenie (UE) 2024/1263 w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego, zmienione rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97⁽⁶⁾ w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu oraz zmienioną dyrektywę Rady 2011/85/UE⁽⁷⁾ w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich. Nowe ramy zarządzania gospodarczego mają na celu wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych, zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom publicznym. Nowe ramy zarządzania gospodarczego promują także poczucie odpowiedzialności na poziomie krajowym i koncentrują się w większym stopniu na perspektywie średniookresowej, a jednocześnie na skuteczniejszym i spójniejszym egzekwowaniu przepisów. Każde państwo członkowskie musi przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny. Krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne zawierają zobowiązania państwa członkowskiego dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji zaplanowane na okres najbliższych 4 lub 5 lat, w zależności od zwykłej długości kadencji ustawodawcy krajowego. Ścieżka wydatków netto⁽⁸⁾ w ramach krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego musi spełniać wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, w tym wymogi dotyczące wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % produktu krajowego brutto (PKB) oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o maksymalnie 3 lata. Aby pomóc w przygotowaniu tych krajowych średniookresowych planów budżetowo-strukturalnych, w dniu 21 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała wytyczne dotyczące informacji, jakie państwa członkowskie mają przedstawiać w swoich krajowych średniookresowych planach budżetowo-strukturalnych i rocznych sprawozdaniach z postępów. Zgodnie z art. 5 i 36 rozporządzenia (UE) 2024/1263 Komisja w stosownych przypadkach przekazała państwom członkowskim trajektorie referencyjne i informacje techniczne. Państwa członkowskie muszą przedłożyć swoje

⁽⁵⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 kwietnia 2024 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj>).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj>).

⁽⁷⁾ Dyrektywa Rady 2011/85/UE z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 41, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj>).

⁽⁸⁾ Wydatki netto zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263: „wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecyjne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne do dnia 20 września 2024 r., chyba że dane państwo członkowskie i Komisja uzgodnią przedłużenie tego terminu o rozsądny okres. Państwa członkowskie – zgodnie ze swoimi krajowymi ramami prawnymi – mogą poddać projekt krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego pod dyskusję na forum parlamentu krajowego, zwrócić się do niezależnej instytucji fiskalnej o wydanie opinii oraz przeprowadzić konsultacje z partnerami społecznymi i innymi zainteresowanymi podmiotami krajowymi.

- (6) W 2024 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega w sposób zgodny z wdrażaniem Instrumentu. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów polityki w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich latach lub znacznej części tych wyzwań. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020, 2022 i 2023 pozostają równie aktualne w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które zostały uzupełnione, zaktualizowane lub zmienione zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.
- (7) W dniu 17 maja 2021 r. Cypr przedstawił Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 28 lipca 2021 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Cypru⁽⁹⁾, którą to decyzję zmieniono dnia 8 grudnia 2023 r. zgodnie z przepisami art. 18 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 w celu zaktualizowania maksymalnego wkładu finansowego z tytułu bezzwrotnego wsparcia finansowego, a także w celu włączenia rozdziału REPowerEU⁽¹⁰⁾. Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia przez Komisję decyzji zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 stwierdzającej, że Cypr osiągnął w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.
- (8) W dniu 30 kwietnia 2024 r. Cypr przedłożył swój krajowy program reform na 2024 r. i program stabilności na 2024 r., zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97⁽¹¹⁾. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2024 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Cypru z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (9) W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2024 r. dotyczące Cypru. Oceniono w nim postępy Cypru we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2023 oraz podsumowano realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Cypr. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w odniesieniu do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Cypru we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- (10) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Cypru na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011. Główne ustalenia z oceny podatności Cypru na zagrożenia makroekonomiczne, którą służby Komisji przeprowadziły do celów tego rozporządzenia, opublikowano w marcu 2024 r. W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja stwierdziła, że na Cyprze występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Stwierdzono w szczególności podatność Cypru na zagrożenia związane z wysokimi poziomami zadłużenia sektora prywatnego oraz długu sektora instytucji rządowych i samorządowych, a także zadłużenia zewnętrznego. Ta podatność na zagrożenia ogólnie się zmniejszyła, ale nadal jest istotna; równocześnie duży deficyt obrotów bieżących jeszcze się zwiększył. Relacja długu do PKB dalej spadała zarówno w sektorze gospodarstw domowych, jak i przedsiębiorstw niefinansowych, chociaż jej poziom pozostał wysoki. Poziom zadłużenia przedsiębiorstw i poziom zadłużenia zewnętrznego były jednak sztucznie zawyżone ze względu na dług spółek celowych, co stanowi ograniczone ryzyko dla gospodarki krajowej. Wysoki poziom kredytów zagrożonych znajdujących się w posiadaniu banków znacznie się zmniejszył w ostatnich latach, w tym w 2023 r., i oczekuje się, że restrukturyzacja kredytów zagrożonych dokonywana przez spółki skupujące kredyty spowoduje dalszy spadek zadłużenia sektora prywatnego. Niemniej jednak zaostrożenie warunków finansowych prawdopodobnie zwiększy presję na głęboko zadłużone gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB szybko się zmniejsza i prognozuje się, że Cypr utrzyma nadwyżki budżetowe w latach 2024 i 2025, co spowoduje dalszą obniżkę wskaźnika zadłużenia. Wysoki deficyt obrotów bieżących jeszcze bardziej się zwiększył w 2023 r., co było spowodowane przede wszystkim utrzymującym się silnym popytem krajowym i transferem zysków. Oczekuje się, że w latach 2024 i 2025 deficyt ten pozostanie wysoki. Wysoka ujemna wartość międzynarodowej pozycji inwestycyjnej netto nie poprawiła się w roku 2023 i ma ulec pogorszeniu, chyba że saldo obrotów bieżących znacznie się poprawi. Podjęto szeroko zakrojone działania w ramach polityki, aby wyeliminować stwierdzone

⁽⁹⁾ Dok. ST 10686/21 INIT i ST 10686/21 ADD 1.

⁽¹⁰⁾ Decyzja wykonawcza Rady z dnia 8 grudnia 2023 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 28 lipca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Cypru (dok. ST 15571/23 INIT i ST 15571/23 ADD 1).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Rady nr 1466/97/WE z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj>).

podatności na zagrożenia. Oczekuje się, że pełna i terminowa realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności oraz dalsze środki pomogą zwiększyć eksport i złagodzić nadmierne uzależnienie od importu ropy naftowej.

- (11) Zgodnie z danymi zweryfikowanymi przez Eurostat nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych Cypru, która w 2022 r. wynosiła 2,7 % PKB, wzrosła do 3,1 % w 2023 r., a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych zmalał z poziomu 85,6 % PKB na koniec 2022 r. do 77,3 % na koniec 2023 r.
- (12) Dnia 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła⁽¹²⁾ Cypru podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki fiskalnej⁽¹³⁾, przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Jednocześnie Rada zaleciła Cypru dostosowanie wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Cypru zalecono również zwiększenie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu oraz innych funduszy unijnych. Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej⁽¹⁴⁾ w 2023 r. był ekspansywny, na poziomie 1 % PKB, w kontekście wysokiej inflacji. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. miał zasadniczo neutralny wpływ na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 0,2 % PKB. Obejmuje to obniżenie o 0,1 % PKB kosztów ukierunkowanych nadzwyczajnych środków wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii, a także wzrost kosztów zapewnienia tymczasowej ochrony wysiedleńcom z Ukrainy o 0,2 % PKB. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych w 2023 r. był zgodny z zaleceniem Rady z dnia 12 lipca 2022 r. Wydatki finansowane za pomocą bezzwrotnego wsparcia („dotacji”) w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych wyniosły w 2023 r. 1,3 % PKB. Inwestycje finansowane z zasobów krajowych wyniosły w 2023 r. 3,2 % PKB, co oznacza wzrost o 1,3 pp. w porównaniu z 2022 r. Cypr sfinansował dodatkowe inwestycje ze środków Instrumentu oraz innych funduszy unijnych. Cypr sfinansował inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, takie jak: montaż izolacji termicznej i systemów fotowoltaicznych w budynkach publicznych; modernizacja energetyczna wielu miejskich i wiejskich remiz straży pożarnej; zwiększenie zdolności właściwych organów na Cyprze do radzenia sobie z zagrożeniami pożarowymi oraz wzmocnienie ochrony przed zagrożeniami, na jakie narażeni są obywatele, infrastruktura i lasy; cyfryzacja kluczowych procedur w ministerstwach i służbach rządowych na szczeblu centralnym; oraz rozszerzenie środowiska elektronicznych wniosków na potrzeby planowania i wydawania pozwoleń na budowę. Te inwestycje publiczne są częściowo finansowane z Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.
- (13) W programie stabilności na 2024 r. w scenariuszu makroekonomicznym, na którym oparto prognozy budżetowe, przewiduje się, że wzrost realnego PKB wyniesie 2,9 % w 2024 r. i 3,1 % w 2025 r., a inflacja mierzona przez zharmonizowany indeks cen konsumpcyjnych (HICP) wyniesie 2,5 % w 2024 r. i 2,0 % w 2025 r. Oczekuje się, że nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 2,9 % PKB w 2024 r. i 2,8 % PKB w 2025 r., a relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 70,6 % do końca 2024 r. i do 65,5 % do końca 2025 r. Prognozuje się, że po 2025 r. nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 2,6 % PKB w 2026 r. i do 2,1 % PKB w 2027 r. W związku z tym planuje się, że saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzyma się w okresie objętym programem na poziomie poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia deficytu wynoszącej 3 % PKB. Z kolei w odniesieniu do okresu po 2025 r. prognozuje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB zmaleje do 59,2 % PKB w 2026 r. i do 54,2 % PKB w 2027 r.
- (14) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. realny PKB wzrośnie o 2,8 % w 2024 r. i 2,9 % w 2025 r., a inflacja mierzona przez zharmonizowany indeks cen konsumpcyjnych (HICP) wyniesie 2,4 % w 2024 r. i 2,1 % w 2025 r.
- (15) W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych w wysokości 2,9 % PKB w 2024 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 70,6 % do końca 2024 r. Zgodnie z szacunkami Komisji prognozuje się, że kurs polityki fiskalnej w 2024 r. będzie neutralny, na poziomie 0,0 % PKB.

⁽¹²⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Cypru na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Cypr programu stabilności na 2022 r. (Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 104).

⁽¹³⁾ Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2024 r. średniokresowy wzrost produktu potencjalnego Cypru w 2023 r., wykorzystywany do pomiaru kursu polityki fiskalnej, szacuje się – w oparciu o średnią rzeczywistą stopę wzrostu potencjalnego z 10 lat oraz deflator PKB z 2023 r. – na 8,5 % w ujęciu nominalnym.

⁽¹⁴⁾ Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych z zasobów krajowych, jak i z budżetu Unii. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów (z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19) oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.

- (16) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. wydatki mające zostać sfinansowane za pomocą dotacji z Instrumentu wyniosą w 2024 r. 0,7 % PKB, podczas gdy w 2023 r. finansowane w ten sposób wydatki wyniosły 0,3 % PKB. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu umożliwią wysokiej jakości inwestycje i reformy zwiększające wydajność bez wywierania bezpośredniego wpływu na saldo lub dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Cypru. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. oczekuje się, że wydatki pokrywane z pożyczek w ramach Instrumentu wyniosą w 2024 r. 0,2 % PKB, podczas gdy w 2023 r. finansowane w ten sposób wydatki wyniosły 0,0 % PKB.
- (17) W dniu 14 lipca 2023 r. Rada zaleciła⁽¹⁵⁾ Cypru utrzymanie stabilnej sytuacji fiskalnej w 2024 r. Państwa członkowskie zostały poproszone, aby przy wykonywaniu swoich budżetów na 2023 r. i przygotowywaniu projektów planu budżetowego na 2024 r. uwzględniły fakt, że Komisja proponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu, na podstawie danych dotyczących wyników za 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się, że wynik strukturalny Cypru wyniesie 2,1 % PKB w 2024 r. (podczas gdy w 2023 r. wyniósł 1,8 %), a tym samym przewyższy średniookresowy cel budżetowy tego państwa, którym jest wynik strukturalny na poziomie 0 % PKB. Jest to zgodne z zaleceniami Rady.
- (18) Rada zaleciła ponadto Cypru, aby w latach 2023 i 2024 podjął działania w celu jak najszybszego wycofania obowiązujących nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii. Rada zaleciła ponadto, aby, w przypadku gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia nowych lub dalszego stosowania dotychczasowych środków wsparcia, Cypr zapewnił, by takie środki wsparcia były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2024 r. koszt budżetowy netto⁽¹⁶⁾ nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii szacowany jest na poziomie 0,4 % PKB w 2023 r. i ma wynieść 0,3 % w 2024 r. i 0,0 % w 2025 r. W szczególności w marcu 2024 r. przestały obowiązywać niższe podatki akcyzowe od produktów ropopochodnych; zakłada się, że dotacje związane z rachunkami za energię pozostają w mocy, ale mają być stopniowo wycofywane w 2024 r. Nie planuje się jak najszybszego wycofania nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii w latach 2023 i 2024. Istnieje ryzyko, że będzie to niezgodne z zaleceniami Rady. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2024 r. koszt budżetowy nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii ukierunkowanych na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji jest szacowany na poziomie 0,0 % PKB w 2024 r. (0,0 % w 2023 r.).
- (19) Oprócz tego Rada zaleciła też Cypru utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych z zasobów krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych, w szczególności w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. inwestycje publiczne finansowane z zasobów krajowych pozostaną na zasadniczo stabilnym poziomie 3,1 % PKB w 2024 r. w porównaniu z 3,2 % PKB w 2023 r. Jest to zgodne z zaleceniami Rady. Jeżeli chodzi o wydatki publiczne finansowane z dochodów z funduszy unijnych, w tym z dotacji w ramach Instrumentu, spodziewane jest z kolei, że pozostaną one stabilne na poziomie 1,3 % PKB w 2024 r. Jest to spowodowane wyższymi wydatkami finansowanymi z dotacji w ramach Instrumentu w następstwie zmniejszenia innych dotacji unijnych po zakończeniu okresu programowania funduszy strukturalnych Unii, obejmującego lata 2014–2020, w ramach którego fundusze były dostępne do 2023 r.
- (20) Na podstawie środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy i przy założeniu niezmiennego kursu polityki nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2025 r. przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2024 r. ma wynieść 2,9 % PKB. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 65,4 % do końca 2025 r. Rozważna polityka fiskalna powinna przyczynić się również do wzmocnienia pozycji zewnętrznej.
- (21) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 załącznika V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Oczekuje się, że te reformy i inwestycje przyczynią się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów lub znacznej części tych wyzwań. Ze względu na te krótkie ramy czasowe szybkie przystąpienie do skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, jest nieodzowne dla zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Cypru dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. Aby zrealizować do sierpnia 2026 r. przewidziane w planie odbudowy i zwiększania odporności zobowiązania, Cypr musi kontynuować wdrażanie reform i przyspieszyć inwestycje, zajmując się odnośnymi wyzwaniami przy jednoczesnym zapewnieniu solidnych zdolności administracyjnych.

⁽¹⁵⁾ Zalecenie Rady z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie krajowego programu reform Cypru na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Cypr programu stabilności na 2023 r. (Dz.U. C 312 z 1.9.2023, s. 116).

⁽¹⁶⁾ Te dane liczbowe odzwierciedlają poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, z uwzględnieniem dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – po odliczeniu dochodów z podatków od nieoczekiwanych zysków dostawców energii.

- (22) W ramach przeglądu śródkresowego programów polityki spójności Cypr ma obowiązek, zgodnie z art. 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060⁽¹⁷⁾, dokonać przeglądu poszczególnych programów wspieranych przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+), Fundusz Spójności oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) do marca 2025 r., biorąc pod uwagę m.in. wyzwania wskazane w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2024 r. oraz krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu. Przegląd ten stanowi podstawę ostatecznej alokacji finansowania unijnego w ramach poszczególnych programów. Cypr poczynił postępy we wdrażaniu programów polityki spójności i Europejskiego filaru praw socjalnych, ale pozostają pewne wyzwania i utrzymują się dysproporcje społeczno-gospodarcze między obszarami miejskimi i pozamiejskimi. Należy koniecznie przyspieszyć wdrażanie programu polityki spójności. Ponadto ważne jest zapewnienie zdolności administracyjnych instytucji samorządowych na szczeblu lokalnym w oczekiwaniu na reformę legislacyjną Cypru dotyczącą samorządu lokalnego, zaplanowaną na 1 lipca 2024 r. Aktualne pozostają priorytety uzgodnione w ramach programu polityki spójności „Thalia”. Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i jej magazynowania oraz poprawa efektywności energetycznej i transportu miejskiego mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia zielonej transformacji. W celu zapewnienia zgodności z dyrektywą Rady 91/271/EWG⁽¹⁸⁾ konieczne jest ulepszenie gospodarki wodnej, zwłaszcza oczyszczania ścieków. Postępy w przechodzeniu na model gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie gospodarowania odpadami nadal mają kluczowe znaczenie i wymagana jest poprawa, jeśli chodzi o recykling i ograniczenie ilości odpadów. Należy dalej wdrażać inwestycje w aktywizację na rynku pracy i integrację społeczną wrażliwych grup społecznych. Nadal ważne jest wdrażanie indywidualnych rachunków szkoleniowych i europejskiej gwarancji dla dzieci. Ponadto priorytetem pozostaje inwestowanie w wysokiej jakości i przystępne cenowo usługi opieki długoterminowej i mieszkania socjalne. Należy również kontynuować działania na rzecz rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego i na rzecz rozwoju gospodarki społecznej. W ramach przeglądu śródkresowego programu polityki spójności „Thalia” na większą uwagę zasługują coraz pilniejsze potrzeby w dziedzinie zapobiegania zagrożeniom związanym ze zmianą klimatu i gotowości na ich wystąpienie. Cypr może również wykorzystać inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy”, ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795⁽¹⁹⁾, do wspierania transformacji energetycznej za pomocą czystych i zasobooszczędnych technologii, w tym technologii neutralnych emisyjnie.
- (23) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz w ramach innych funduszy unijnych Cypr stoi w obliczu kilku dodatkowych wyzwań, które dotyczą zarządzania przedsiębiorstwami państwowymi, wyników kształcenia i niedopasowania umiejętności, wprowadzania odnawialnych źródeł energii, rozbudowy i modernizacji sieci elektroenergetycznej oraz przystosowania się do zmiany klimatu.
- (24) Dobrze funkcjonujące i konkurencyjne otoczenie biznesowe ma kluczowe znaczenie dla efektywności ekonomicznej i wzrostu gospodarczego. W tym względzie zarządzanie przedsiębiorstwami państwowymi na Cyprze nie jest w pełni zgodne ze standardami międzynarodowymi. W ostatnich latach wprowadzono pewne środki z zakresu polityki w celu poprawy nadzoru finansowego nad podmiotami publicznymi, ale brak ich pełnego zakresu i obowiązku regularnego składania sprawozdań ogranicza skuteczne monitorowanie wyników i planowanie w odniesieniu do przedsiębiorstw państwowych. Ponadto nadal niewystarczające są ważne aspekty praktyk dotyczących ładu korporacyjnego, takie jak powoływanie członków zarządów na podstawie osiągnięć, polityka dotycząca własności, zarządzanie oparte na wynikach, przejrzystość i rozliczalność w zakresie wyników finansowych. W tym kontekście istnieją obawy co do jakości i cen usług w sektorach zdominowanych przez przedsiębiorstwa państwowe, np. w sektorze energii elektrycznej.
- (25) Bardzo słabe wyniki Cypru w ramach Programu międzynarodowej oceny umiejętności uczniów (PISA) z 2022 r. pokazują, że poważne wyzwanie stanowi niewystarczające opanowanie umiejętności podstawowych (obejmujących umiejętność czytania i pisanie, umiejętność rozumowania matematycznego oraz nauki przyrodnicze). Pomimo odpowiednich formalnych kwalifikacji kadry nauczycielskiej szkolenie ustawiczne nauczycieli, w tym dotyczące nauczania opartego na kompetencjach i metod nauczania, jest niewystarczające. W 2021 r. większość kandydatów na nauczycieli nie zdała egzaminu wymaganego do mianowania ich nauczycielami. System edukacji nie dokonał w dostatecznym stopniu oceny i dostosowania zasobów edukacyjnych do potrzeb uczniów, co jest niezbędne do rozwijania kompetencji kluczowych. Na rynku pracy coraz częściej występuje problem niedopasowania umiejętności, a uczestnictwo w programach kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) utrzymuje

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

⁽¹⁸⁾ Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (Dz.U. L 135 z 30.5.1991, s. 40, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/271/oj>).

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz zmiany dyrektywy 2003/87/WE oraz rozporządzeń (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 i (UE) 2021/241 (Dz.U. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

się znacznie poniżej średniej unijnej. Niski wskaźnik uczestnictwa w programach VET jest związany zarówno z ograniczeniami w zakresie możliwości, jak i atrakcyjności, ponieważ większość placówek kształcenia i szkolenia zawodowego znajduje się na obszarach miejskich, co utrudnia uczniom mieszkającym na obszarach wiejskich zapisanie się na zajęcia, zaś większość uczniów zdecydowanie preferuje podjęcie studiów wyższych. Uczenie się dorosłych może w ograniczony sposób wpłynąć na poprawę tej sytuacji, ponieważ odsetek dorosłych (w wieku 25–64 l.) uczących się w ciągu ostatnich 12 miesięcy wyniósł 28,3 % w 2022 r. (w porównaniu z 39,5 % na poziomie Unii). Oznacza to znaczny spadek w porównaniu z 44,8 % w 2016 r., co osłabia potencjał Cypru, jeśli chodzi o poprawę jego konkurencyjności gospodarczej.

- (26) Pomimo znacznych kroków poczynionych w celu przyspieszenia wdrażania odnawialnych źródeł energii nadal istnieją poważne wyzwania. W 2022 r. energia ze źródeł odnawialnych stanowiła zaledwie 17 % koszyka energii elektrycznej Cypru. Jest to nadal znacznie poniżej celu wskazanego przez Cypr w projekcie krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, jakim jest wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych na poziomie 31,5 % do 2030 r. Ze względu na zależność Cypru od produktów ropopochodnych, które są importowane w całości i służą zaspokojeniu ponad 80 % zapotrzebowania na energię, Cypr pozostaje podatny na globalne wahania cen energii. Nadal istnieją poważne wyzwania związane z modernizacją i rozbudową istniejącej sieci elektroenergetycznej w celu uwzględnienia wdrażania rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii. Cypr boryka się ze znacznymi ograniczeniami dotyczącymi krótkoterminowej przepustowości sieci elektroenergetycznej, związanymi z koniecznością uwzględnienia szerszego wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, co prowadzi do powtarzających się niedoborów. Na zjawisko to wyraźnie wskazują oficjalne dane Cypryjskiego Urzędu Regulacji Energii. Do końca listopada 2023 r. cypryjski system obejmował elektrownie wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych o łącznej mocy 782,57 MW, w tym 157,50 MW energii wiatrowej, 625,93 MW energii fotowoltaicznej i 9,15 MW energii z biomasy. Jednocześnie Urząd Regulacji Energii zatwierdził pozwolenia na budowę dotyczące projektów wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych o łącznej mocy 2 383 MW. Nadrzędna strategia w dziedzinie magazynowania energii mogłaby zwiększyć elastyczność i stabilność dostaw oraz obniżyć koszty zwiększania i zmniejszania ilości energii wytwarzanej w elektrowniach konwencjonalnych.
- (27) Cypr stoi w obliczu licznych wyzwań związanych z działaniami na rzecz rozwiązania problemu odporności na zmianę klimatu, takich jak słabe ramy instytucjonalne przystosowania się do zmiany klimatu oraz brak praktyk zrównoważonej gospodarki wodnej w celu wspierania odpornego rolnictwa. Podatność kraju na zmianę klimatu jest wyraźna, a jego krajowe polityki i środki w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu nie są wystarczająco rozwinięte. Na Cyprze mocno dają się we znaki niski poziom opadów i wysokie temperatury, powodując występowanie najwyższego poziomu deficytu wody w Unii. Chociaż cypryjski sektor rolnictwa korzysta z coraz bardziej wydajnych systemów nawadniania, nadal charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem zużycia wody ze względu na znaczną utratę zasobów wodnych w niewystarczająco rozwiniętych sieciach dystrybucji i magazynowania wody. Ponadto cypryjski sektor rolnictwa już teraz zmaga się ze skutkami zmiany klimatu, w tym z degradacją gleby i pustynnieniem, co prowadzi do zmniejszenia plonów. Kwestią najwyższej wagi staje się efektywne gospodarowanie zasobami wodnymi i magazynowanie wody, a także stosowanie upraw wydajnych pod względem zużycia wody. Sytuację pogarsza presja antropogeniczna na siedliska i ekosystemy, zwłaszcza w strefach przybrzeżnych. Obecne podejście kraju do przystosowania się do zmiany klimatu nadal ma w dużej mierze niewiążący charakter. W związku z tym niezbędne są lepsze rozwiązania instytucjonalne w celu wzmocnienia odporności na zmianę klimatu i zwiększenia długoterminowej konkurencyjności.
- (28) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2024 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich plany odbudowy i zwiększania odporności, w celu wdrożenia zalecenia dla strefy euro na 2024 r. W przypadku Cypru zalecenia 1, 2, 3 i 4 przyczyniają się do realizacji pierwszego, drugiego, trzeciego i czwartego zalecenia, które przedstawiono w zaleceniu dla strefy euro na 2024 r.
- (29) W świetle szczegółowej oceny sytuacji dokonanej przez Komisję i stwierdzonego przez nią istnienia zakłóceń równowagi zalecenia na mocy art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniu 1. Polityki, o których mowa w zaleceniu 1, pomagają zaradzić podatnościom na zagrożenia związanym z długiem publicznym oraz zadłużeniem zewnętrznym. Polityki, o których mowa w zaleceniu 4, przyczyniają się do realizacji zalecenia 1 poprzez zmniejszenie popytu na import energii, a tym samym przyczyniają się do wzrostu równowagi zewnętrznej. Zalecenie 1 przyczynia się zarówno do korygowania zakłóceń równowagi, jak i do realizacji zalecenia dla strefy euro na 2024 r., zgodnie z motywem 28,

NINIEJSZYM ZALECA Cyprowi podjęcie w latach 2024 i 2025 działań mających na celu:

1. Terminowe przedłożenie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. Ograniczenie – zgodnie z wymogami zreformowanego paktu stabilności i wzrostu – wzrostu wydatków netto ⁽²⁰⁾ w 2025 r. do wskaźnika umożliwiającego, między innymi, zapewnienie, aby dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wykazywał prawdopodobną tendencję spadkową w średnim okresie, i zachowanie określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB.

⁽²⁰⁾ Zgodnie z art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263 „wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o wydatki z tytułu odsetek, działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

2. Wzmocnienie zdolności administracyjnych w zakresie zarządzania planem odbudowy i zwiększania odporności, przyspieszenie inwestycji i utrzymanie tempa wdrażania reform. Zająć się odpowiednimi wyzwaniami, aby umożliwić kontynuowanie szybkiej i skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, oraz zapewnić zakończenie reform i inwestycji do sierpnia 2026 r. Przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności. W kontekście przeglądu śródkresowego tych programów – dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach, podjęcie działań w celu lepszego reagowania na potrzeby w dziedzinie zapobiegania zagrożeniom związanym ze zmianą klimatu i gotowości na ich wystąpienie, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości oferowanych przez inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” w celu poprawy konkurencyjności.
3. Wzmocnienie konkurencyjności gospodarki poprzez przyspieszenie działań na rzecz poprawy zarządzania przedsiębiorstwami państwowymi zgodnie z normami międzynarodowymi oraz dalszą poprawę poziomu umiejętności i wyników kształcenia. Poprawianie jakości ustawicznego szkolenia nauczycieli i rozwiązanie problemu braku równowagi między podażą pracy a popytem na nią poprzez dalsze zwiększanie możliwości i atrakcyjności programów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz poprzez propagowanie uczenia się dorosłych.
4. Modernizacja i rozbudowa sieci energetycznych i systemów magazynowania energii w celu uwzględnienia rosnącego udziału odnawialnych źródeł energii. Poprawa wdrażania środków w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu poprzez skupienie się na wspieraniu ram instytucjonalnych regulujących przystosowanie się do zmiany klimatu i wdrażanie praktyk zrównoważonej gospodarki wodnej w rolnictwie.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 21 października 2024 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

NAGY I.